

Anu Utukka

PUHUVA TALO

PUHUVA TALO

© 2021 Anu Utukka

Taitto ja kansi: Books on Demand

Kustantaja: BoD –Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD –Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-7851-7

Anu Utukka

PUHUVA TALO

Sisällysluettelo

ELLAN AIKA.....	7
Talo puhuu.....	7
Mustalaisjuhlat ja klapitalkoot.....	10
Kesähevonen ja kesälampaat.....	12
Ella jatkaa entisten kesien muisteluaan ja ihailee talon käyttökelpoisuutta.....	13
Talo puhuu taas.....	16
Ellalle tulevat menneet muistot mieleen	21
Ella muistelee nuoruuttaan ja ensimmäistä työpaikkaansa	23
Poimissaan Ella muistelee puolisoaan	24
Pensaissa Ella muistelee lapsien syntymistä	25
HERMANNIN JA KATRIN AIKA.....	27
Hermannin ja Katri palkollisina	27
Katri ja Hermannin avioituvat.....	28
Muutto omalle tontille	29
Uuden mökin rakentaminen	31
Hermannin ja Katrin mökki valmistuu	32
Taimet.....	32
Uudet naapurit.....	33
Ahertaminen jatkuu ja puolisoitten mökki valmistuu.....	34
Lehmä.....	36
Katrilla on vaikeuksia saada lapsi	37
Pikku Hilma syntyy ja tekee vanhempansa iloiseksi	38
Katrin ja Hermannin ainoa lapsi jää orvoksi ja Hilma menee palveluksen.....	39
HILMAN JA HJALMARIN AIKA	41
Hilma poimii viinimarjoja.....	41
Hilma muistelee marjoja poimissaan perheen arkielämää	42
Naapurin hätä	48
Hilman ja Hjalmarin onni jatkuu.....	50
Surua.....	51

Hilma poimii herukoita ja kuulee talon puhuvan	54
Uusi talo	54
Taas tippuu kyynelitä ämpäriin	57
Elämä jatkuu	58
Iltatähti ilmoittaa tulostaan	59
Iltatähti syntyy ja suru alkaa helpottaa	62
Sodat	63
Pappi ajaa pihaan mustalla hevosella	66
Vieras mies tulee taloon	67
Elämä kantaa kaikesta huolimatta	68

MATIN JA ANNIN AIKA..... 71

Matin ja Annin häät	71
Hilma ja Hjalmar muuttavat yläkertaan	72
Arki alkaa Matille ja Annille	74
Anni poimii marjoja	78
Matti ja Anni saavat tietää, että he tulevat saamaan vauvan... 80	
Kaisan häät	82
Lähinaapureiden kuulumiset	83
Anni poimii taas herukoita	85
Huolta isovanhemmista ja iloa uudesta vauvasta	86
Surua ja iloa	87
Anni ja Matti vaurastuvat	89
Koti myydään.....	90

HEINOSTEN AIKA 92

Heinosen äiti pensaissa	92
Päätöksiä	95

PALUU ELLAN AIKAAN 98

Ella on taas pensaissa	98
Ellalla on surua.....	101
Juhannusjuhlat	102
Uusi aitta	105
Talo lakkaa puhumasta	106

ELLAN AIKA

Talo puhuu

Ellan tietokone meni rikki. Hänen täytyi keksiä muuta tekemistä kuin Areenan filmien katselu. Sinä kesänä tuli paljon herukoita. Mustat herukkapensaات olivat täynnä marjoja. Ella oli ajatellut, että tänä kesänä saa herukat olla, koska häneltä oli mennyt jalka poikki, liikkuminen sen vuoksi oli hyvin hankalaa. Hän lähti kaikesta huolimatta pensaisiin. Ellalla oli kaksi kyynäräsauvaa, joiden turvin hän pääsi liikkumaan jopa kymmenen senttiä kerrallaan. Kissa Misu ja koira Kalle seurasivat häntä ja olivat hyvin huolissaan. Välillä tipahti kyynel marja-astiaan. Ella oli menettänyt miehensä ja kaksi poikaansa kuolemalle. Yhtäkkiä hän kuuli talon puhuvan.

– Kuolema on ihan tavallista. Olen nähnyt monen emännän itkevän marjoja poimiessaan.

Kun Ella selvisi järkytyksestä, jonka talon puhe sai aikaan, hän alkoi miettiä tilannettaan. Oliko talon puhe merkki vilkkaasta mielikuvituksesta vai oliko hän niin yksinäinen, että kuuli talon puhuvan? Ei ollut tavallista, että näinkin vaivainen oli yksinään mökillä elokuiden kanssa 2000-luvulla. Eikä ollut ihan tavallista, että talot puhuvat, vaikka talon puheen kuullulla olisi vilkas mielikuvitus.

Ella rakasti taloa. Poimiessaan marjoja Ella mietti, mitä hän tietää talosta. Nämä mustaherukkapensaات Ella ja hänen miehensä Kauko istuttivat kolmekymmentä vuotta sitten. Ella ja Kauko istuttivat yhteensä kuusi pensasta. Viime kesänä Ella huomasi, että herukkapensaات olivat lisääntyneet itsenäisesti. Talo hymyili Ellalle, sitten se taas puhui.

– Olen tosi iloinen, että poimit marjoja.

Ella torkahti, hän kuuli lasten ääniä pihamaalla. Eihän täällä

ole enää lapsia, mielikuvitukseni laukkaa. Talon ympärillä oli aiemmin peltoja. Talon takana oli peruskallio esillä, siinä ei kasvatettu koskaan viljaa.

Joskus, kun perhe oli mökillä talvella, Ella huomasi tähdenlennon. Toivoin, että Kauko eläisi pitkään! Ei hän kuitenkaan elänyt kuin 40-vuotiaaksi. Miksi en toivonut lapsille pitkää elämää? Siitäkö se johtui, että menetin molemmat pojat? Kaupungissa kotitalon pihamaalla oli kolme komeaa kuusta. Naapuri ilmoitti, että kaksi ainakin pitää hävittää. Ella uskoi muinaissuomalaisten tapaan, että pihakuusien hävittäminen tietää kuolemaa. Kun nuorin poika kuoli, Ella sanoi naapurille, että kaikki kolme kuusta voidaan hävittää. Toinen kohtalokas enne oli lipputangon juuttuminen puolitankoon. Silloin Ella tiesi menettävänsä myös nuorimman pojan. Yleensä lasten menettämistä pidetään kaikkien vaikeimpana asiana. Ellalle oli vaikea menettää aviopuoliso. Myös Myrskyluodon Maijalle oli puoliso Janne tärkein. Lasten menettämisen suru haalistui, Ella ei voinut lakata suremasta Kaukoa.

Talo oli kaksikerroksinen, ja se oli maalattu valkoiseksi. Siinä oli keltaiseksi maalatut ikkunan pilet. Ranskalainen arkkitehti oli tuonut mansardikaton Suomeen, myös Ellan talo oli saanut tällaisen katon. Talo oli kaunis, Ella ei lakannut ihailemasta sitä. Taloon kuului myös navettarakennus. Huhu kertoi, että se oli tehty käsin valetuista tiilistä heti sodan jälkeen. Navettaan kuului myös tilava lato. Sen orsille tekivät mielellään pääskysset pesiä. Joskus pieni pääskynpoika putosi pesästään. Oli iso työ saada se pesäänsä koskematta sitä. Kerrottiin, että pääskyemo hylkää poikasen, jos ihminen koskee siihen.

Talon oli suunnitellut oppimaton maanviljelijä, ja toisesta kamarista pääsi ulos pirtin tai kamarin kautta. Yläkerran kamarista pääsi suoraan ulos, ei tarvinnut mennä kamarin tai tuvan kautta. Talo oli suunniteltu isoa perhettä ajatellen taitavasti. Taloon oli tehty jälkeenpäin ulkovuoraus laudoista. Kun Ella

ja Kauko ostivat talon, maali oli rispaantunut, se oli enemmän harmaa kuin valkoinen. Noin kymmenen vuotta sitten maalautti Ella talon valkoiseksi ja akkunalaudat keltaiseksi. Talon maalaus oli aikamoista seikkailua. Ellan eräs oppilas oli töissä järjestössä, jossa aktivoitiin nuoria, näin estettäisiin syrjäytyminen. Talkoolaisten tulo oli seikkailu sinänsä. Ensinnäkin he eksyivät ja löysivät vihdoin talkoopaikan. He rapsuttivat ahkerasti taloa, ja illalla mentiin saunaan.

Eräs nuori toimi saunan lämmittäjänä. Ella hämmästyí siitä, ettei nuori osannut sytyttää tulta. Hän sai kuitenkin saunan syttymään, ja sauna lämpesi. Heidän ohjaajansa toi omat ruuat.

Yläkerran huoneesta pääsi myös ulos, ei tarvinnut herättää muita, jos yöllä tuli pissahätä. Tuvan isossa leivinuunissa voitiin paistaa kuusitoista leipää yhtä aikaa. Vanhat leipäorret oli säilytetty. Ella oli joskus nuoruudessaan leiponut ruisleipää ja ripustanut ne orsille. Kaukon isoäiti tarvitsi vasaran niitä leipiä varten, ne olivat kivikovia ja kuivuessaan tulivat vielä kovemmiksi. Eräs kauppias sanoi Ellalle, että kovuus johtui jauhoista, jotka olivat liian hienoja. Ella muisti, miten nuorena hän poimi punaherukoita aina saavillisen kauppa-autoa varten. Kauppa-auto tuli kahdensadan metrin päähän, ja se tuli kaksi kertaa viikossa. Ennen oli iso navetta ja lato, siitä piti luopua romahtamisvaaran takia. Karjakeittiön takana oli pieni sauna, se ei ollut savusauna, vaikka väristä päätellen olisi luullut. Kun Ella ja Kauko ostivat talon 45 vuotta sitten, lammen rannalla oli savusauna, siitä oli tehty jonkun kesämökkiläisen toimesta puuvaja. Taloon kuului myös pieni lampi, jota Ella ruoppasi joka kesä. Lammen takana oli osa riittä, Ella ja Kauko ostivat jäännökset polttopuiksi. Puutarhan edessä oli iso vaahtera, se oli vain ihmisen korkuinen, kun talo ostettiin. Talon ympärillä oli yhteensä neljä vaahteraa. Tällä hetkellä vaahterat olivat korkeita ja kauniita. Kaikista tärkein oli talon henki, ihmiset tulivat hyvälle tuulelle käydessään siellä. Ella oli tullut siihen joh-

topäätökseen, että talo ja sen ympäristö huokuivat kuntouttavia säiteitä. Hän mietti talon puhetta, jos puut viestivät toisilleen asioita, niin miksi eivät talot puhuisi ihmisille ja auttaisi heitä.

Ehkä talon kauneus johtui runsaista ketokukista, joita oli todella paljon.

Ella siirsi keppiään puoli metriä. Marjojen poiminta oli todella vaikeaa. Koira seurasi uskollisesti, se tiesi, että Ella oli vammautunut katkaistuaan jalkansa. Myös kissa kurkisti välillä pensaiden juurilta, missä se oli käyttämässä rastaista. Taas Ella pakeni muistoihinsa. Hän muisti lasten äänet, joskus ne kuuluivat pihamaalla.

– Äitii, äitii, minä osaan jo uida, Ellan tyttö huusi.

Ella vajosi taas muistelmiin. Herukkaämpäri ei kyllä täyttynyt. Hän unohti marjojen poimimisen.

Ellaa alkoi jo väsyttää, olisipa edes tuoli, jossa voisi istua. Taidan mennä kohta pirttiin pensaista. Ella vaipui taas ajatuksiinsa. Pienessä karjakeittiön takana olevassa saunassa olivat Ellan oppilaat. Eräällä oli pieni tyttö mukana. Tämä uskoi joulupukkiin ja myös saunatonttuun. Ella sanoi tytölle, että saunatonttu puhui hänen kauttansa. Se sanoi, että tonttu on hyvin iloinen siitä, että pikku Maija oli tullut saunaan.

– Voit kysyä, mitä haluat, toimin tulkkina, Ella sanoi tytölle.

Maijalla oli paljon kysyttävää, hän sai tietää, että tonttu oli 400 vuotta vanha ja että hänellä oli paljon veljiä, toiset olivat saunatonttuina ja toiset asuivat pirtissä.

Ella jatkoi vanhojen muistelua. Hän tuli iloiseksi muistaessaan mustalaisjuhlat ja klapitalkoot. Onneksi tuli elettyä aikaisemmin, nykyään muistan vain menetykset. Onneksi on iloisia muistoja, niihin voi aina syventyä.

Mustalaisjuhlat ja klapitalkoot

Entäs ne mustalaisjuhlat? Kaupungin bussi tuli eräänä elokuun pimeänä iltana metsätietä pitkin, tanssittiin nuotion valossa.

Utukan pienoisromaani kertoo vanhasta talosta ja sen asukkaista, monilla sen asukkaista on ollut samantapaisia vaikeuksia, jotka on ratkaistu samalla tavalla huolimatta ajan kulumisesta eri vuosikymmenillä.

BoD

